

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ «ДІМІТР ЦЕНОВ»
(м. СВІШТОВ, БОЛГАРІЯ)
ВИЩА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ *(м. ПРАГА, ЧЕХІЯ)*
УНІВЕРСИТЕТ ПАЛАЦЬКОГО В ОЛОМОУЦІ *(м. ОЛОМОУЦ, ЧЕХІЯ)*
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ У КРАКОВІ *(м. КРАКІВ, ПОЛЬЩА)*
ПОЛІСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(м. ПІНСЬК, РЕСПУБЛІКА БЕЛАРУСЬ)

**ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ГОСПОДАРЮВАННЯ:
СУЧАСНИЙ СТАН, ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

***МАТЕРІАЛИ
VI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ***

4-5 жовтня 2018 року

Одеса – 2018

УДК: 334.012.42:338

Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 4-5 жовтня 2018 р.). – Одеса: «Принт бистро», 2018. – 263 с.

У збірнику представлено матеріали учасників VI Міжнародної науково-практичної конференції «Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи», яка відбулася в Одеському національному економічному університеті 4-5 жовтня 2018 року.

Розглядаються питання економіки, фінансів, інвестицій та інвестиційної діяльності, інновацій та інноваційної діяльності, публічного управління, підприємництва, конкурентоспроможності підприємств, інтеграційних процесів, національної безпеки.

За зміст наукових праць та достовірність наведених фактологічних і статистичних матеріалів відповідальність несуть автори.

Старченко А.Ю. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ РЕЙДЕРСТВУ В СИСТЕМІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄДИНИХ ДЕРЖАВНИХ РЕЄСТРІВ	240
Степанов С. В. ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ ТА РОЛІ ТРЕТЕЙСЬКИХ СУДІВ У ДЕРЖАВНОМУ МЕХАНІЗМІ	246
Ткачук А. С., Лавриченко А. В. ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МУЗЫКАЛЬНЫХ ПРОИЗВЕДЕНИЙ В ГОСТИНИЦАХ	249
Хетагурова Д. О. (Науковий керівник: Ткачук А. С.) ЕТАПИ СТВОРЕННЯ БРЕНДУ	254
Шаламай Т. О. (Науковий керівник: Ткачук А. С.) ЗАХИСТ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	259

Демченко Л. О.
студентка 58 гр. денної форми навчання
Ткачук А. С.
канд. юр. наук, старший викладач кафедри
економіки, права та управління бізнесом
Одеський національний економічний університет
м. Одеса

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ТВОРІВ АРХІТЕКТУРИ ЯК ОБ'ЄКТІВ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Питання захисту авторського права на твір архітектури найчастіше постає в двох випадках: якщо твір архітектури копіюють без дозволу автора твору (плагіат) та якщо існує спір між автором твору архітектури і замовником твору [1].

Одним з найвідоміших плагіатів у архітектурі останніх років є проект під назвою «Meiqian 22nd Century» в Чонкінгу, що з деякими змінами відтворює проект торговельно-розважального комплексу «Wangjing SOHO» в Пекіні відомого архітектора Захи Хадід.

Ще одним відомим «архітектурним плагіатом» є австрійське містечко Гальштатт, яке у 2011 році повністю відтворили у провінції Гуандун на півдні Китаю. Попри початкові протести мешканців «оригінального» містечка, копію дозволили добудувати [2].

Відносини, що виникають під час створення і використання об'єктів архітектури як об'єктів авторського права, регулюються Цивільним кодексом України, Законом України «Про авторське право і суміжні права» та Законом України «Про архітектурну діяльність» [3, 4, 5].

Права архітектора на проект і його реалізацію визначені у Законі України «Про архітектурну діяльність» в якому встановлюються майнові та особисті права архітектора на створений ним твір архітектури [5, ст. 29 - 31].

Відповідно до Закону України «Про архітектурну діяльність», об'єктами авторського права в галузі архітектури є твори архітектури, містобудування і

садово-паркового мистецтва, а також плани, креслення, пластичні твори, ілюстрації, карти та ескізи, що стосуються архітектури [5, ст. 29]. При цьому твір архітектури не залежно від форми його реалізації повинен бути результатом творчої, інтелектуальної діяльності особи. Таким чином, не кожний твір архітектури, а лише той, який містить творчий задум автора твору архітектури, підлягає захисту.

Наступним важливим питанням в аспекті захисту авторського права на твір архітектури є визначення суб'єктів авторського права в галузі архітектури. Зазвичай суб'єктом є автор твору – особа, творчою працею якої створено твір архітектури. Але інколи над архітектурними проектами працює група осіб і в такому випадку авторські права належать співавторам. Варто зазначити, що особи, які подають автору об'єкта архітектури технічну, консультаційну чи організаційну допомогу або такі, що здійснюють організацію проектування і будівництва (реконструкції, реставрації, капітального ремонту), контроль за виконанням зазначених робіт не можуть бути співавторами [5, ст. 29]. Автору або співавторам належать немайнові та майнові авторські права. Однак майнові авторські права можуть належати й іншим суб'єктам і в аспекті творів архітектури варто звертатись до положень Закону «Про архітектурну діяльність».

Слід відзначити, що норми закону узгоджуються з нормами Цивільного кодексу України в аспекті службових творів (майнові права належать працівникові та юридичній (фізичній) особі, у якої він працює спільно) та творів, створених на замовлення (майнові права належать замовнику та автору твору архітектури спільно) [1].

Закон України «Про авторське право та суміжні права» передбачає, що автору належать особисті немайнові та майнові права на об'єкт авторського права. Особистими немайновими правами інтелектуальної власності автора (співавторів) об'єкта архітектури як об'єкта авторського права є відповідні права,

визначені Цивільним кодексом України, Законом України «Про авторське право і суміжні права» та зокрема:

- право фотографувати, здійснювати відеозйомку відповідного об'єкта архітектури як об'єкта авторського права, крім випадків, визначених законом;
- право вимагати визнання свого авторства або співавторства шляхом зазначення належним чином свого імені на об'єкті архітектури як об'єкті авторського права, якщо це практично можливо.

Варто відзначити, що особисті немайнові права на об'єкт архітектури як об'єкт авторського права належать його автору або співавторам незалежно від умов договору (контракту) між автором та замовником або юридичною чи фізичною особою, де або в якій він працює [5, ст. 31].

Наступна категорія прав автора – виключні майнові права, що поділяються на право використання та надання дозволу чи заборони використання твору іншими особами. Закон України «Про авторське право та суміжні права» містить перелік способів використання твору, що не є вичерпним [4, ч. 3 ст. 15]. Однак в аспекті твору архітектури важливо зупинитись лише на декількох майнових правах, які з огляду на специфіку об'єкта авторського права мають першочергове значення.

Автори творів архітектури наділені певними правами:

- право на участь у подальшій реалізації проекту твору архітектури, містобудування, садово-паркового мистецтва, якщо інше не передбачено умовами договору із замовником або юридичною чи фізичною особою, де або в якій він працює;
- право на внесення змін до не завершеного будівництвом чи збудованого твору архітектури, містобудування, садово-паркового мистецтва у разі зміни його функціонального призначення чи реконструкції.
- право на одержання у встановленому законодавством порядку авторської винагороди за його створення і використання [5, ст. 30].

Як зазначено у Законі «Про архітектурну діяльність», використовувати проект твору архітектури, містобудування чи садово-паркового мистецтва для реалізації дозволяється тільки одноразово, якщо інше не обумовлено в договорі, згідно з яким створено проект. Повторне використання такого проекту і розробленої на його основі робочої документації здійснюється виключно за згодою автора з виплатою йому або його правонаступникам авторської винагороди [5, ст. 30].

Закон України «Про авторське право та суміжні права» акцентує увагу на тому, що власникові матеріального об'єкта, в якому втілено оригінал твору образотворчого мистецтва чи архітектури, не дозволяється руйнувати цей об'єкт без попереднього пропонування його авторові твору за ціну, що не перевищує вартості матеріалів, витрачених на його створення. Якщо збереження об'єкта, в якому втілено оригінал твору, є неможливим, власник матеріального об'єкта, в якому виражено оригінал твору, повинен дозволити авторові зробити копію твору у відповідній формі, а якщо це стосується архітектурної споруди – фотографії твору [4, ч. 2 ст. 12].

Таким чином, можна сказати, що твір архітектури є особливим об'єктом авторського права, що стосується мистецтва спорудження будівель і ландшафтів і може бути захищений як у формі будівлі, так і проектною документацією (ескізи, креслення, моделі, плани). Але, якщо мова йде про проектну документацію, то лише її творча частина, що містить архітектурне рішення, підлягає правовій охороні.

Також особливу увагу потрібно звернути на зміст договорів, що укладаються з авторами творів архітектури, а також на весь перелік виключних майнових прав, включаючи деякі специфічні, та чітко врегулювати договором перелік, способи і умови користування ними, а у разі їх відчуження – обсяг відповідних прав.

Список використаних джерел:

1. Ляшенко А. Авторське право на твір архітектури в теорії та на практиці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ipstyle.ua/ua/articles/copyright/architecture.html>
2. Граде А., Грабська А. Плагіат в архітектурі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.dw.com/uk/плагіат-в-архітектурі/g-16757759>
3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. (Книга IV) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40 - 44. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15/page>
4. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994 – № 13 – Ст. 64. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>
5. Про архітектурну діяльність: Закон України // Відомості Верховної Ради України – 1999 – № 31 – Ст. 246. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/687-14>

Клевцєвич Н. А.

к.е.н., доцент кафедри ЕП та УБ

Одеського національного економічного університету

м. Одеса

ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНО ПРАВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В ЖКГ УКРАЇНИ

В Україні протягом тривалого часу формуються правові засади для розвитку окремих форм ДПП. Нині законодавчу базу розвитку ДПП становлять: Конституція України [1], Цивільний кодекс України [2], Господарський кодекс України [3], законодавчі акти України, серед яких:

- Закон України «Про угоди про розподіл продукції» від 14.09.1999 р. № 1039-XIV (зі змінами), який регулює відносини, що виникають у процесі укладення, виконання та припинення дії угод про розподіл продукції щодо пошуку, розвідки та видобування корисних копалин у межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони [4];
- Закон України «Про концесії» від 16.07.1999 р., який діє в редакції від 08.07.2011 р., визначає поняття та правові засади регулювання відносин концесії державного та комунального майна з метою підвищення